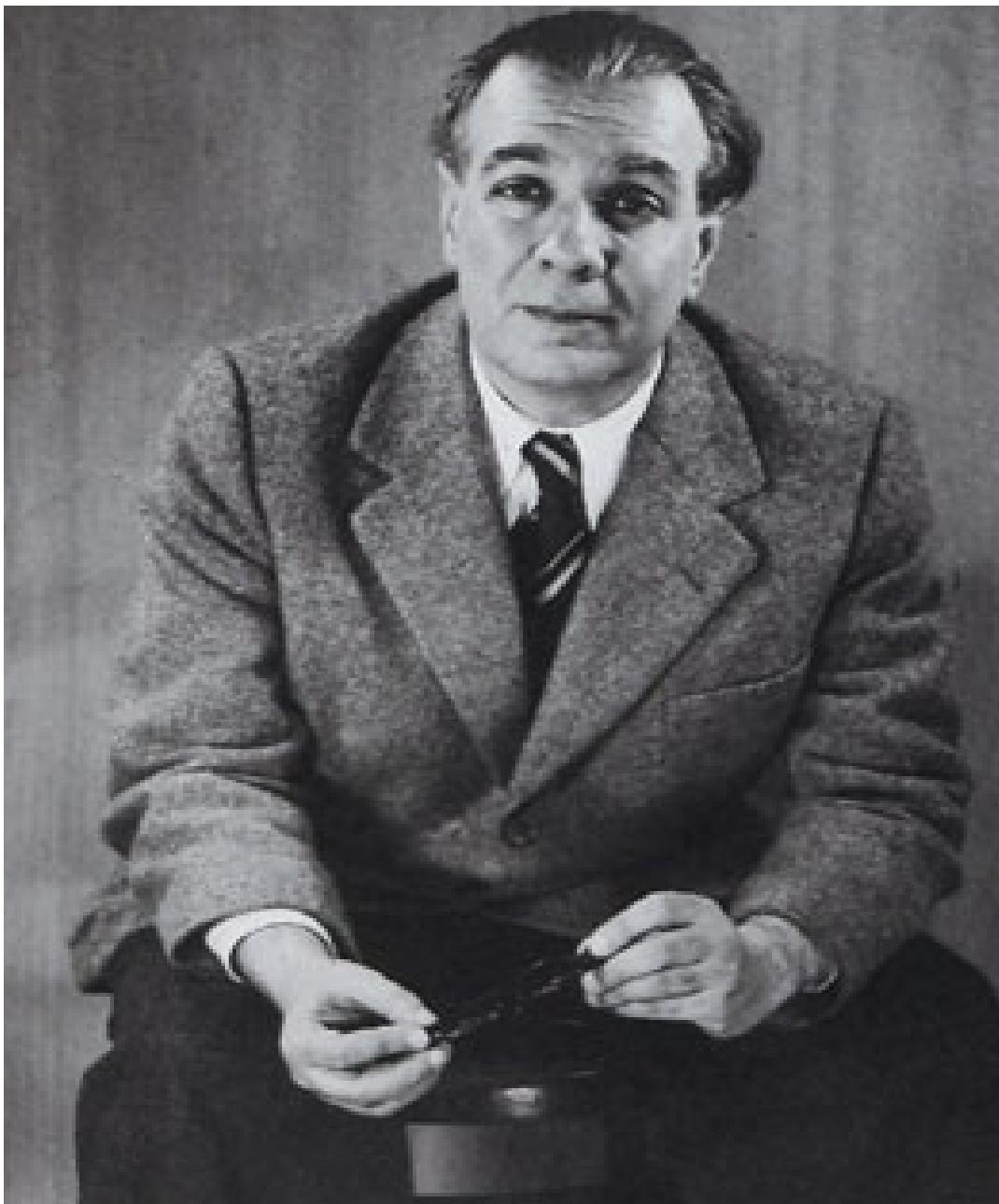

**Horhe Luis Borhes
(1899-1986)**

Izbor pesama i priča

Valentina Šekarić

▪ O piscu

Horhe Luis Borges bio je argentinski pisac i jedan od najuticajnijih književnika XX veka. Presudno je obeležio hispanoameričku literaturu i značajno uticao na svetske književne tokove. Najpoznatiji je po svojim kratkim pričama. Borges je takođe bio i pesnik i književni kritičar.

Borges je rođen u Buenos Airesu 24. avgusta 1899. godine. Njegov otac, Jorge Guillermo Borges, bio je advokat i učitelj psihologije, koji je takođe imao literarne težnje. Pokušao je postati pisac, ali u tome nije uspeo. Borges je jednom prilikom izjavio: "*Napisao je neke vrlo dobre sonete*". Borhesova majka, Leonor Acevedo Suárez, od svog je muža naučila engleski i radila je kao prevodioč. Porodica njegovog oca delom je bila španskog i portugalskog, a delom engleskog porekla. U njegovoj se kući govorilo i španski i engleski, tako da je od najranijih dana detinjstva Borges bio bilingvista. Odrastao je u prigradskoj četvrti Palermo, u velikoj kući sa još većom bibliotekom. Njegovo puno ime je *Jorge Francisco Isidoro Luis Borges Acevedo*, ali sledeći argentinske običaje, nikada ga nije koristio.

Borhesov otac umire 1938. godine, što je za njega bio veliki udarac, jer su bili posebno bliski. Na Novu 1939. godinu., Borges zadobija tešku povredu glave u nesreći. Dok se oporavlja od nesreće, počinje pisati stilom po kojem je postao poznat širom sveta. 1941. godine pojavljuje se njegova prva kolekcija kratkih priča, "*El jardín de senderos que se bifurcan*" ("Vrt razgranatih staza"). Iako dobro prihvaćen, *El jardín de senderos que se bifurcan* nije osvojio nagrade niti je zadobio priznanja koja su mu mnogi predviđali.

Borhesova međunarodna slava datira iz ranih šezdesetih godina dvadesetog veka. 1961. godine prima *Formentor Prize* koju deli sa tada već slavnim Samuelom Beckettom. Beckett je bio dobro poznat i cenjen u engleskom govornom području, gde je Borges u to vreme bio nepoznat i nepreveden. Ali tada ljudi postaju znatiželjni ko je ta osoba koja je podelila nagradu s Beckettom. Njegovi su radovi prvi put prevedeni na engleski 1962. godine. Uz kratke priče, po kojima je i najpoznatiji, Borges je takođe pisao poeziju, eseje, nekoliko scenarija i mnogo književne kritike, predgovore i pogovore. Uređivao je i brojne antologije i prevodio je s engleskog, francuskog i njemačkog na španski jezik. Njegovo slepilo koje se pojavilo u odrasлом dobu, snažno je uticalo na njegov kasniji rad.

Na Borhesa je najviše uticao modernistički stil pisanja, posebno simbolizam. Kao Vladimir Nabakov i James Joyce, kombinovao je interes za svoju rodnu zemlju sa širim interesima. S njima je također delio višejezičnost i razigranost jezika, ali dok su Nabakov i Joyce išli prema sve većim i kompleksnijim delima kako su postajali stariji, Borges je ostao minijaturista. Takođe, Borhesov rad se kretao dalje od onoga što je on nazivao "barokom". Stil kasnijih Borhesovih dela je više naturalistički i transparentan nego u njegovim ranijim delima. Mnoge se od njegovih napoznatijih priča bave prirodom vremena, beskrajem, ogledalima prema kojima velik broj njegovih priča izražava gotovo strah, lavitintima, stvarnošću i identitetom. Naglasak velikog broja priča je na fantastičnoj radnji, poput knjige koja sadrži sve moguće varijacije teksta u knjigama sa 410 stranica ("Babilonska knjižnica"), mesto na kome se sekut svi pravci u svemiru ("Aleph") i godina u kojoj vreme miruje, a data je čoveku pre nego što će na njega pucati streljački vod ("Tajno čudo"). Vrlo često, Borges je mešao stvarne činjenice sa fikcijom.

Horhe Luis Borges umro je 14. juna 1986. godine u Ženevi.

▪ **ODUSEVLJENJE BUENOS AJRESOM (1923)**

Nepoznata ulica

Golubijom polutamom
nazivali su Jevreji pocetak veceri,
kada senka jos ne uspori korake,
a spustanje noci se opaza
 kao prijatna padina.
U tom casu kad svetlost
 ima finocu peska,
put me je vodio nepoznatom ulicom
otvorenom u plemenitoj sirini terase
 ciji su gipsani venci i zidovi imali
 nezne boje kao samo nebo
koje je pozadinu cinilo uzbudljivom
 Sve - osrednjost kuca,
 skromnost stubica i zvezkira,
mozda nada da ce se pojaviti neka devojka na balkonu -
 nadimalo mi je zeljno srce
 kao bistra suza.

Mozda je ovaj trenutak srebrnog sutona
prenošao svoju neznot na ovu ulicu
 ucinivši je stvarnom kao stih
zaboravljen i ponovo nadjen.

Tek kasnije sam shvatio
 da je ta ulica tudja,
da je svaka kuća veliki svečnjak
 u kome životi ljudi gore
 kao usamljene sveće,
da svaki nas nepromisljeni korak
 prolazi golgotama.

Truko

Cetrdeset karata pomeralo je život
 Amajlje od obojenog kartona
pomazu nam da zaboravimo svoju sudbinu
 a veseli pronalazak
naseljava ukradeno vreme
 kitnjastim dosetkama
 domace mitologije.
 Na granicama stola
život drugih ljudi se zaustavlja.
 Unutra je cudna zemlja:
 pustolovine ponude i potraznje,
 shaga asa pika
kao svemocni don Huana Manuela
 i sedmica herc koja zvoni nadom.
 Divlja sporost
 obuzdava reci

a kako se mogucnosti u igri
ponavlјaju i ponavlјaju,
nocasnji igraci
skupljaju nekadasne stihove:
pokret malo, vrlo malo vaskrsava
pokolenja predaka
sto zavestase Buenos Ajresu
iste stihove i iste vragolije

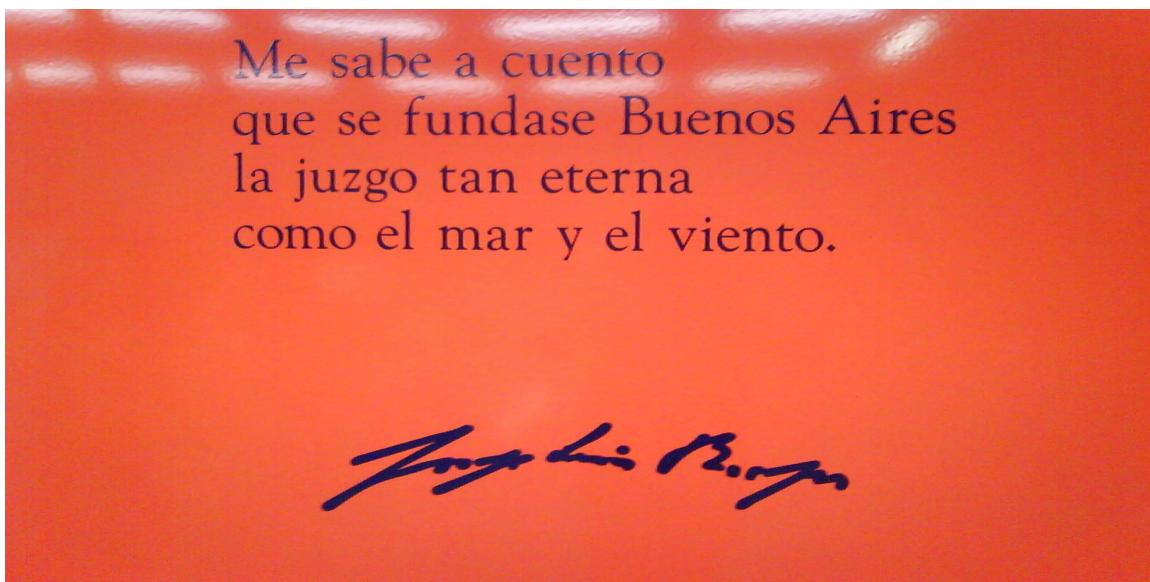
Svanuce

U dubokoj opstoj noci,
koju jedva opovrgavaju svetiljke,
zalutali nalet vetra
uvredio je cutljive ulice
kao uzdrhtalo predosecanje
groznog svanuca koje tumara
zapustenim predgradjima sveta.
Radoznaло zagledan u tamu
i prestrasen pretnjom svitanja,
doziveo sam strahovitu prepostavku
Sopenhauera i Berklija,
koji tvrde da je svet
delatnost duha,
san dusu,
bez osnove, namere i prostornosti.
A kako ideje
nisu vecne kao mermer,
vec besmrtne kao suma ili reka,
ranije ucenje
dobilo je u zoru drugi oblik,
a praznoverje tog trenutka,
kad se svetlost poput ladoleza
puze po zidovima tame,
prevarilo mirazom
i nacrtalo ovaj kaprico:
Ako stvari nemaju materijalnost
i ako je mnogoljudni Buenos Ajres
samo san
koji sanjaju duse u zajednickoj opcinjenosti,
i na trenutak
kada je njegovo bice u velikoj opasnosti,
a to je drhtavi trenutak svanuca,
kad malo njih sanja svet
i samo nekoliko nocnika cuvaju,
pepeljastu i tek skiciranu,
sliku ulica
koju ce kasnije sa drugima dovrstiti.
Cas kada upornom snu o zivotu
preti opasnost da se razbije,
cas kada bi Bogu bilo lako
da unisti svoje delo!

Ali opet se svet spasao.
Svetlost prosijava izmisljajuci prljave boje
i sa izvesnom grizom savesti
sto sam saucestvovao u uskrsnucu dana
hitam kuci,
bezbojnoj i ledenoj, obasjanoj belom svetloscu,
dok jedna ptica zaustavlja tisinu
i dok istrosena noc
ostaje u ocima slepih.

Ivanjska noc

Neumoljivi u blistanju zalazak
na ostrici maca razdaljine je slomio.
Blaga kao vrbik je noc.
Crveni pucketaju
kovitlaci uspalmelih lomaca;
zrtvovano drvo
gubi krv u visokim plamsajima,
ziva zastava i ludo komesanje.
Tama je krotka kao daljina;
danasy se i ulice secaju
da su nekada bile polljane.
Citave bogovetne noci samoca prebira
brojanicu od rasutih zvezda.

"It smacks of fiction that Buenos Aires was ever founded. I judge her to be as eternal as the sea and the wind."

Jorge Luis Borges

▪ **MESEC PREKO PUTA (1925)**

Ulica sa ruzicastim ducanom

Vec oci zagledaju svaki pocetak ulice

A susa naslucuje blisku kisu

 Vec su svi putevi blizu,
 cak i put cuda.

Vetar donosi obamrlu zoru.

Zora je nas strah da postupamo drukcije.
 i muci nas.

Hodao sam celu bogovetnu noc
 i njen nemir me ostavlja

u ovoj ulici koja je kao i druge.

Evo opet na horizontu
 spokojstvo ravnice
 i utrina s travuljinom i zicom
 i ducan koji svetli
 kao sinoc mlad mesec.

Kao uspomena blizak mi je ovaj ducan na cosku
 sa dugim coklma i obecanjem dvorista.

Lepo je posvediciti te, vecna ulico,
 jer sam u svom zivotu video tako malo stvari!

 Vec svetlost vazduh brazada.

Moje godine su prevalile puteve zemlje i vode,
 samo tebe osecam, mirna i ruzicasta ulico.

Muslim, mozda su tvoji zidovi zaceli zoru,
 ducane, sto si citavu noc osvetljen

Razmisljaj i, pred ovim kucama, nalazim reci
 da ispovedim svoje siromastvo:

 nisam gledao ni reke, ni more, ni planinu,
 vec stekoh poverenje svetlosti Buenos Ajresa
 i skovah stihove svog zivota i smrti
 od te svetlosti ulicne.

 Velika i napacena ulico,
 ti si jedina muzika za koju moj zivot zna.
 Na horizontu jednog predgradja

Pampa,

osecam tvoju sirinu koja produbljuje pregradja,
 krv mi otice na tvojim zalascima.

Pampa, cujem te u upornim misaonim gitarama
 i visokim caricima i umornoj skripi
 kola sa senom koja pristizu iz leta.

Pampa,

dovoljno mi je da vidim prostranstvo crvenog dvorista
 pa da osetim da si moja.

Pampa,

znam da te razdiru

 brazde i izlokani drumovi i vetar menja.

Pampa, napacena i muzevna sto si vec na nebu.
 Ne znam jesli smrt. Znam da si mi u grudima.

Mitsko osnivanje Buenos Ajresa

Zar po ovoj reci snenoj i blatnoj

da mi osnuju otadzbinu dodjose pramci?
Sareni cunovi isli su po talasima
izmedju ploveceg bilja tamne matice.
Pretpostavicomemo, dakle, posle zrelog razmisljanja,
da je reka bila modrikasta kao da na nebu izvire,
a mala crvena zvezda oznacavala je mesto
na kome je Huan Dijas postio, a indijanci mrsili.
Izvesno je da je hiljadu ljudi i drugih hiljadu prispedo
po moru pet ustapa sirokom,
punom nemani i sirena
i magnetnih stena sto zaluduju busolu.
Podigose nekoliko jadnih koliba na obali,
zaspase kao stranci. Kazu da je to bilo u Rijaucelu,
no to su izmisljotine sa Usca.

U stvari citava skupina kuca, i to u mojoj cetvrti, u Palermu.
Jedna skupina kuca ali usred polja
izlozena zoramama, kisama i vetrovima.
U mojoj cetvrti ta skupina jos postoji:
Ulice Gvatemala, Serano, Paragvaj, Gurucaga.
Ruzicasti ducan je kao nalicije karte
zasijao, u zadnjoj sobici zagalamili su uz truko,
ruzicasti ducan se zakitio kavgadzjom
sto se prsi na uglu, osion i grub.
Prvi vergl je horizont pozdravio
svojim varljivim raspolozenjem, habanerom, svirkom
nerazgovetnom.
Celo stovariste je odobravalo: IRIGOJEN,
daleki klavir svirao je Soboridova tanga.
Trafika je zamirisala kao ruza
pustinjom. U jucerasnici vece se skrilo,
nestvarnu prosllost podelili su ljudi.
Nedostajalo je samo jedno: plocnik na drugoj strani.
Pricaju mi da je Buenos Ajres nastao:
smatram ga vecitim kao vodu i vazduh.

Elegija kapija

Francisku Luisu Bernardesu

Ovo je elegija
pravolinijskih kapija sto bacahu senku
na nepoplocani trg.
Ovo je elegija
koja se seca duge kose svetlosti
koju je zalazece sunce bacalo na utrine.
(Samo u ulicicama bilo je dovoljno neba
za celu jednu srecu,
a ograde su imale boju veceri.)
Ovo je elegija
Palerma obojenog nestalnoscu uspomene
koji odlazi u malu smrt zaborava.
Devojke o kojima pricaju valcer da vergla
ili drske trube vozaca

tramvaja sezdeset cetvorke,
znale su kako je Ijupko njihovo cekanje pred vratima.

To su bile utrine sa kaktusima
i neprijateljska obala Maldonada
- manje potok, a vase blato, za vreme suse -
i nestasni plocnici na kojima je plamsao tango
i granica od gvozdenih pistaljki.

Bilo je srecnih dogadjaja,
stvari koje su dusu samo veselile:
leja u dvoristu

i rasklaci hod nekog prijana.

Prvobitni Palermo, imao si
nekoliko milongi da se ohrabris,
spila karata da ispunis zivot
i nekoliko vecnih zora da sazna smrt.

Duzi je bio dan na tvojim plocnicima
nego na ulicama u centru,
jer se u tvojim dubokim prozorima odomacilo
nebo.

Kola sa mudrim bokovima
prolazila su tvojim jutrom,
a na uglovima su stajali raznezeni ducani
kao da cekaju andjela.

Iz ulice u kojoj su zgrade na sprat (otprilike milja hoda)
krenucu da potrazim uspomene u tvojim nocnim ulicama.

Moj zvizduk siromaha uci ce u snove
Ijudi koji spavaju.

Ona smokva sto viri iznad zida
slaze se sa mojom dusom
i prijatnija je potojana ruzicasta boja tvojih raskrsca
no rumenilo mekih oblaka.

One noci kad su pored nekog na jugu bdeli
Letisiji Alvares de Toledo
Zbog necije smrti

- tajne cije odsutno ime cuvam a ciju stvarnost
ne shvatamo -

jedna kuca na Jugu otvorena je do zore,
neznana kuca koju mi sudbina vise nece pokazati,
ali koja me nocas ceka
sa budnom svetloscu u poznim casovima sna,
izmozdena od teskih noci, jasna,
u svojoj preciznoj istinitosti.

Ka njenom od smrti otezalom bdenju koracam
ulicama neophodnim kao uspomene,
stedrim vremenom noci,
u kojoj se zivot oglasava
samo Ijudskim prilikama iz predgradja pored ugasenog ducana
i zvizdukom jedinim na svetu.

Laganim korakom, u iscekivanju,
stizem do ulice i kuce i iskrene kapije koju trazim
i docekuju me Ijudi koji moraju biti ozbiljni
i koji su savremenici mojih predaka,

i izravnjujemo subbine u jednoj odaji sto gleda na
dvoriste
- dvoriste koje je u vlasti i sastavu noci -
i govorimo, jer stvarnost je ozbiljna, beznacajne stvari,
a ogledalo nam pokazuje bezvoljne i srebrne likove
i mate gutljaj po gutljaj meri uzaludne casove.

Diraju me sitne mudrosti
koje se svakom smrcu gube
- navika na neke knjige, neki kljuc, i telo medju telima.
Znam da je svaka pocast, cak i beznacajna, pravo cudo
a velika je pocast ucestvovati u ovom bdenju
oko onoga sto se ne zna: mrtvaca,
bdimo ga pratimo i cuvamo u njegovojo prvoj noci smrti.
(Bdenje kvari lice:

oci nam se gase u visinu kao Isusove.)

A mrvac, neverovatni?

Njegova stvarnost je pod cvecem koje mu ne prilici,
a njegova mrtvacka gostoljubivost ce nam ostaviti
jos jednu uspomenu za vecnost
i misaone ulice Juga da ih s vremenom zasluzimo
i beznacajni povetarac po celu koje se priklanja
i noc koja nas od najvece teskobe oslobadja:
preopsirnosti stvarnost.

▪ TVORITELJ (1960)

Sah

I

Igraci, ozbiljni, cute u svom kutu,
oprezno figure pomeraju spore.
Strogi prostor table drzi ih do zore:
dve suprotne boje vode bitku ljutu.
Magicna surovost iz sredine zraci:
homerovska kugla sa kraljem sto kasni,
borbena kraljica, pesaci opasni,
iskoseni lovac i laki skakaci.
A kada igraci igrati prestanu,
kada u vremenu beskrajnom nestanu,
i tad obred ovaj vecno ce da traje.
Taj rat je buknuo na Istoku slavnom,
popriste je ratno cela zemlja davno.
Ko i Druga, ova Igra ne prestaje.

II

Nejaki kralj, kosi lovac, ratoborna
kraljica, pesaci mudri i top krecu
crno-belim putem da probaju srecu
ratnu, hrabra vojska za bitku je orna.
Ne znaju da ruka onoga svemocnog
igraca upravlja njihovom sudbinom,
niti znaju da se celicnom crvstinom
njihovim razumom vlada danonocno.
Ali i sam igrac (to je Omar reko)
suzanj je na drugoj cudnom tabli nekoj:
tu su noci crna, dani - bela polja.
Bog igraca mice, a ovaj figure.
Ko je iza Boga bog arhitekture
pracine, vremena, snova i nevolja?

Kisa

Iznenadno svetlost vecernja se rada
jer vec kisa pada neprimetno sitna.
Pada i padala je. Jedna stvar je bitna:
u prolosti nasoj kisa se dogada.
Onome sto kisu slusa zeneseno
darezljivo vreme izgubljen cas pruza
kad cvet otkrio sto se zove ruza
i cudesnu boju imenom crveno.
Ova kisa koja slepa okna stvara
radost ce doneti predgrada stara
grozdovima crnim sto ih loza krije
u dvoristu nekom koga nema vise

Vetar mi donosi iz veceri kisne
voljeni glas oca koji umro nije.

Drugi tigar

And the craft that createth a semblance
Morris, sigurd the Volsung 1876

Misljam na jednog tigra. Polutama slavi
prostranu marljivu Biblioteku
i, cini se, police udaljava,
snazan, neduzan, krvav i nov,
procici ce svojom sumom i jutrom
i ostavice svoj beleg na muljevitoj
obali reke kojoj imena na zna

(u njegovom svetu nema ni imena, ni proslosti
ni buducnosti, samo je trenutak izvestan)

i preci ce varvarske razdaljine
i njušice u lavirintu mirisa
sto se preplici miris zore
i opojni miris jelena.

Medu prugama bambusa otkrivam
njegove pruge i slutim rebra
pod divnim krznom sto podrhtava.

Uzalud put mi preprecuju ispupcena
mora i pustinje Zemljinog sara;
iz ove kuce u dalekoj luci
Juzne Amerike, pratim te i sanjam,
o tigre sa obale Ganga.

Vece se siri u mojoj dusi; razmislijam:
tigar kome se obracam u svom stihu
tigar je simbola i senki,
niz knjizevnih figura
i secanja iz enciklopedije,

a ne kobni tigar, zlosutni dragulj

koji, obasjan suncem ili promenljivim mesecom,
izvodi na Sumatri ili Bengalu
igru ljubavi, lenjosti i smrti
Tigru simbola suprotstavio sam
pravoga, vrele krvi,
onoga sto desetkuje krdo bivola
i danas, 3. avgusta 1959.

baca na livadi sporu

senku, ali vec cinjenica sto ga imenujem
i prepostavljam njegovo postojanje
cini ga proizvodom maste a ne zivim
bicem, od onih sto po zemlji gaze.

Potrazicemo treceg tigra. I taj ce
biti, kao i ostali, oblak
moga sna, sistem ljudskih
reci, a ne tigar sa kicmom
koji, dalje od mitologija,

gazi zemlju. Za to dobro znam, ali me nesto
nagoni na tu beskrajnu pustolovinu,
nerazumnu i drevnu i ja uporno
nastavljam da citave veceri tragram
za drugim tigrom, onim sto nije u stihu.

Pesnicka umetnost

Gledati reku od vremena i vode i secati se da je
vreme druga reka, znati da nestajemo kao reka i
da lica prolaze kao vode.

Osecati da je bdenje drugi san sto sanja da ne sanja
i da je smrt koje se boji
nasa put ona smrt svake noci, koja se
zove san.

Videti u danu ili godini simbol dana
covekovih i njegovih godina, pretvoriti
razaranje godina u muziku, zagor i
simbol.

Videti u smrti san, u smiraju sunca tuzno
zlato, takva je poezija, besmrtna
i siromasnna. Poezija se vraca kao zora i
smiraj sunca.

Ponekad u suton neki lik
gleda nas iz dubine ogledala;
umetnost treba da je poput ogledala
koje nam otkriva nas sopstveni lik.

Pripovedaju da je Odisej, sit cudesa,
zaplakao od ljubavi videci obalu Itake
zelene i smerne. Umetnost je poput Itake
sva od zelene vecnosti, ne od cudesa.
I kao beskrajna reka koja prolazi i ostaje,
odraz istog nepostojanog Heraklita,
istog i drukcijeg, kao beskrajna reka.

▪ MUZEJ (1960)

Granice

Ima jedan verlenov stih koga se necu setiti,
ima jedna obliznja ulica zabranjena mojim koracima,
ima jedno ogledalo koje me je poslednji put videlo,
ima jedna vrata koja sam zatvorio do kraja sveta.

Medu knjigama moje biblioteke (gledam ih)
ima jedna koju nikada necu otvoriti.
Ovog leta cu napuniti pedeset godina;
smrt me nagriza, bez prestanka.

Hulio Platero Aedo, Natpisi (Montevideo, 1923)

Plemeniti neprijatelj

Magnus Barfod godine 1102. krenu na vojnu
da potpuno pokori kraljevstva Irske;
vele da je na dan uoci pogibije primio
ovaj pozdrav od Mujkertaka, kralja u Dab-linu:
Neka u tvojim cetama vojuju zlato i nepogoda, Magnuse Barfode.
Neka sutra, na poljima kraljevstva moga bude srecan ti boj.
Neka tvoje kraljevske ruke izatkaju, strasne, platno maca.
Neka budu hrana labudu crvenom oni sto se tvom macu suprotstave.
Neka te zasite slavom tvoji bogovi mnogobrojni, neka te zasite
krviju. Neka budes pobednik u zoru, kralju sto gazis zemlju
Irsku.
Neka medu tvojim mnogobrojnim danima nijedan ne zablista kao
sutrasnji dan.
Jer on ce biti poslednji. Kunem ti se, kralju Magnuse.
Jer pre no sto se ugasi njegova svetlost, pobedicu te i ugasicu
tvoj zivot, Magnuse Barfode.

Iz Anhang zur Heinskringla (1893) H. Geringa

▪ DRUKCIJI, ISTI (1964)

Nesanica

Od gvozda, od ogromnih krivih gvozdenih spona treba da je noc,
da je ne rastoce i potope mnogobrojne stvari sto su ih moje
prepune oci videle, tvrdi predmeti koji je nepodnosiljivo
nastanjuju.

Moje telo zamorilo je rampe, temperature, svetlosti:
u vagonima dugacke zeleznice pruge, na klupi sa ljudima koji se
mrze,

na krivoj ostrici predgrada, u zagusljivom letnjikovcu sa
vlaznim statuama,
u noci prepunoj konja i ljudi. Svet ove noci ima sirinu zaborava
i tacnost groznice.

Uzalud se trudim da zaboravim na telo i bdenje neprestanog
ogledala koje ga
rasipa i vreba. I kucu sto ponavlja svoja dvorista i svet koji
se produzava

do tog rastrkanog predgrada sa ruznim ulicama gde se veter
umara, sa sramnim blatom. Uzalud cekam raspored i simbole sto
prethode snu. Svetska istorija se nastavlja: jedva primetni
pokreti smrti u zubnom karijesu, kruzenje moje krvi i planeta.
(Mrzeo sam gnusnu vodu bare, bila mi je nepodnosiljiva pticja
pesma u predvecerje.)

Milje i milje umora u juznom predgradu, milje prljave i bestidne
pampe, milje

zagadenosti, ne zele da odu iz mog secanja.

Poplavljene skupine kuca, stracare nagomilane kao psi,
bare od kuznog srebra: ja sam njihov omrazeni strazar.

Zica, nasuta zemlja, mrtva hartija, otpaci Buenos Ajresa.

Veceras verujem u strasnu besmrtnost: nijedan covek nije umro u
vremenu, nijedna

zena, niko, jer ova neizbezna stvarnost od gvozda i blata mora
pobediti ravnodusnost

i zaspalih i mrtvih - makar se skrivali u raspadanju ili
vekovima - i osuditi

ih na uzasno bdenje. Nezgrapni oblaci boje vinskog taloga
osramotine nebo; osvanuce iza mojih spustenih
ocnih kapaka.

Adroge, 1936.

Pretpostavljana pesma

Pravnik Fransisko Laprida, koga su 22. septembra 1829. ubile Aldaove pristalice, razmislja pred smrt:
Fijucu kursumi u poslednjoj veceri. Vetar i pepeo na vetr.
Nestaju dan i bezoblicna bitka, a pobeda je njihova. Pobedili su varvari, gauci su pobedili. Ja sto proucih zakone i propise, ja, Fransisko Narsiso de Laprida, ciji glas proglaši nezavisnost ovih surovih provincija, poderan, lica umrlijanog krvlju i znojem, bez nade i bez straha, izgubljen, bezim ka Jugu, kroz poslednja predgrada. Kao onaj vojskovoda iz cistilista koga je, dok je bezao ostavljavajući krvav trag u ravnici, smrt oslepila i oborila onamo gde neznana reka ime gubi, tako cu i ja pasti.
Danas je kraj. Prijatna noc vreba me iz mocvare i korak mi usporava. Cujem kopita moje tople smrti sto me trazi; vidim jahace, konjske gubice, kopla. Ja sto zudah da drugi budem, covek od zakona, ucen i mudar, lezacu tu, u kalu, licem k nebu; no radost potajna u srcu neobjasnivom bogovima me cini ravnim.
Najzad se susrecem sa svojom južnoamerickom sudbinom. Ka ovoj kobnoj veceri vodise me mnogostruki laverint sacinjen od koraka sto ih isplete moj život jos od detinjstva. Najzad sam otkrio tajni ključ moga života, sudbinu Fransiska Lapride, slovo sto je nedostajalo, savrsen oblik koji je bog od pocetka znao.
U ogledalu ove noci shvatam svoj nesluceni vecni lik. Krug ce se zatvoriti. Cekam da se to desi. Noga mi gazi senke kopalja sto me traže. Gubica moje smrti. Jahaci, grive, konji, nada mnom se susticu. Evo i prvog udarca, seciva tvrdog sto mi grudi para, prisnog mi noza u grlo.

MATEJ, XXV, 30

Prvi most stanice Konstitusion i pod mojim nogama tutnjava vozova sto su gvozdene laverinte pleli.
Dim i zvizduci jurisali su na noc
sto neocekivano postade Strasni sud. Sa nevidljivog horizonta i iz sredista mog bica glas beskrajni rece ove stvari (ove stvari, ne ove reci
koje su moj jadni prevod svetovni jedne jedine reci):
- Zvezde, hleb, biblioteke, istocne i zapadne karte, sahovske table, tremovi, prozori na krovu i podrumi,
telo coveka da hoda po zemlji, nokti koji rastu u noci, u smrti, senka sto zaboravlja, vredna ogledala koja umnozavaju, padine muzike, najpomirljivijeg oblika vremena, granice Brazila i Urugvaja, konji i jutra, bronzani teg i primerak Sage o Gretiru, algebra i plamen, juris kod Hunina u twojoj krvi, dani nastanjeniji nego Balzak, miris orlovih nokata, ljubav i ocekivanje ljubavi i nepodnosljive

uspomene, san kao zakopano blago, darezljiv slucaj i secanje
koje covek ne gleda
bez vrtoglavice, sve to ti bese dato, i uz to drevna hrana
junaka: laz, poraz,
ponizenje. Uzalud smo ti dali okean,
uzalud sunce, sto ga videse zadivljene
Vitmenove oci, istrosio si godine i one
su tebe istrosile, a jos nisi pesmu napisao.

• 1953.

Jednom saksonskom pesniku

Ti cija put, danas rasuta u prah,
nekad ko nasa pritiskase zemlju,
ti cije oci videse sunce, tu zvezdu slavnu,
ti sto ne zivljase u krutoj prolosti
vec u neprestanoj sadasnjosti,
na krajnjoj tacki i vrtoglavom vrhu vremena,
ti koga u tvom manastiru dozva
drevni glas junacke pesme,
ti sto tkase reci,
ti sto pevase o pobedi kod Brunanbura
i ne pripisa je Gospodu
vec macu svoga kralja,
ti sto svirepo likujuci pevase
o ponizenu Vikinga,
o gozbi gavrana i orla,
ti sto u ratnickoj odi okupi
obredne metafore svoga roda,
ti sto u vremenu bez istorije
vide u sadasnjosti juce
a u znoju i krvi Brunanbura
odblesak drevnih zora,
ti sto toliko ljubljase Englesku svoju,
a ne imenovase je,
danasy si samo nekoliko reci
koje belezi germanista,
danasy si samo moj glas
kad ozivljava tvoje gvozdene reci.
Molim bogove svoje ili sveukupnost vremena
da mojivot zasluzi zaborav,
da moje ime bude Niko kao Odisejevo,
ali da neki stih potraje
u noci naklonjenoj secanju ili u jutrima ljudi.

Stranac

Poslao je telegram i pisma,
koraca neodredenim ulicama,
primecuje beznacajne razlike koje mu nista ne znace
i misli na Aberdeen i Lajden,
koji su za njega zivotniji od ovog laverinta
pravih linija, bez slozenosti,
kuda ga vodi vreme coveka
ciji je pravi zivot daleko.

U sobi sa brojem
obrijace se pred ogledalom
koje mu vise nece odraziti lik
i ucinice mu se da je to lice
nedokucivije i postojanje
od duse koja ga nastanjuje
i godinama ga oblikuje.

Mimoici cete se na ulici
i mozda ces zapaziti da je visok i siv
i da posmatra stvari.

Neka ravnodusna zena
ponudice mu vece i ono sto se desava
iza zatvorenih vrata. Covek
misli da ce zaboraviti njeno lice i da ce se secati
nekoliko godina kasnije, negde na Severnom moru,
zaluzine ili lampe.

Nocas ce njegove oci gledati,
u pravougaoniku oblika koji su bili,
jahaca i njegovu epsku ravnici,
jer Divlji zapad obuhvata planetu
i ogleda se u snovima ljudi
koji ga nikad nisu videli.

U visestrukoj polutami, nepoznati ce
pomisliti da je u svom gradu
i iznenadice se ako se pri izlasku nade u drugom,
sa drugim jezikom i drugim podnebljem.

Pre agonije,
dati su nam pakao i slava;
idu ovog casa ovim gradom, Buenos Ajresom,
koji je za stranca iz mog sna (stranca koji sam bio pod drugim
zvezdama) niz nejasnih slika osudenih na zaborav.

Everenes

Svaka stvar postoji osim zaborava.
Jer Bog - koji cuva u secanju strasnom
mesece sto behu, i one sutrasnje,
sto brine za metal - i zguru spasava.
Sve se vec desilo. Bezbrojni odrazi
tvog lika ostase u ogledalima
od zore do casa kad sunce zalazi.
Ostace jos mnogi. Dok vremena ima.

Sve sto oko nas je sastavni je deo
kristala secanja, koje svet je ceo;
mracni su njegovi hodnici beskrajni.
Vrata se zatvore kuda god da krocis;
tek kad sunce zade, s one strane noci
arhetip te ceka i predeo sjajni.

Druga pesma o darovima

Zelim da zahvalim bozanskom
lavirintu posledica i uzroka
za raznovrsnost zivih bica
koja sacinjavaju ovaj cudni svet,
za razum, koji ce neprestance sanjati
o planu lavirinta,
za Jelenino lice i Odisejevu istrajnost,
za ljubav koja nam omogucava da vidimo druge
kao sto ih vidi bozanstvo,
za tvrdi dijamant i neuhvatljivu vodu,
za algebru, palatu od dragocenih kristala,
za misticni novac Angelusa Silezijusa,
za Sopenhauera,
koji je mozda odgonetnuo svet,
za blesak vatre
koji nijedno ljudsko bice ne moze gledati bez straha
iskonskog,
za mahagonij, kedar i sandal,
za hleb i so,
za tajnu ruze
koja nudi boju a ne vidi je,
za neke veceri i dane 1955,
za tvrdokorne gonice stoke sto u ravnici
pozuruju krdo u zoru,
za jutro u Montevideu,
za umetnost prijateljstva,
za poslednji dan Sokratov,
za reci koje su jednog sutona upucene
sa jednog krsta ka drugom krstu,
za onaj san Islama koji je obuhvatio
hiljadu i jednu noc,
za onaj drugi san, o paklu,
plamenoj kuli sto ociscuje
i slavnim sferama,
za Svedenborga
koji je na londonskim ulicama sa andelima razgovarao,
za tajnovite i drevne reke
koje se susticu u meni,
za jezik kojim sam, pre toliko vekova, govorio u
Nortumbriji, za mac i harfu saksonsku za more,
sto je blistava pustinja i znamen stvari koje ne znamo,
za muziku reci engleske, za muziku reci nemacke,
za zlato sto se u stihovima presijava,

za epsku zimu,
za naslov knjige koju nisam procitao: Gesta dei per Francos
 za Verlena, neduznog kao ptice,
 za kristalnu prizmu i bronzani teg,
 za tigrove pruge,
 za visoke kule San Fransiska i ostrva Menhetn,
 za jutro u Teksasu,
 za onog Seviljca koji je napisao Moralnu poslanicu,
 a cije ime, kao sto bi on i zeleo, ne znamo;
za Seneku i za Lukana iz Kordobe koji pre spanskog jezika
 napisase citavu spansku knjizevnost,
 za geometrijski i otmeni sah,
 za Zenonovu kornjacu, i Rojsovou mapu,
 za lekovit miris eukaliptusa,
 za jezik koji ume da oponasa mudrost,
 za zaborav koji brise ili menja proslost, za naviku
 koja nas ponavlja i potvrduje poput ogledala,
 za jutro koje nam daje iluziju nekog pocetka,
 za noc, njenu tamu i njenu astronomiju, za hrabrost i srecu
 drugih
ljudi, za otadzbinu, koja mirise u jasminu ili macu starinskom,
 za Vitmena i Franju Asiskog, koji su vec napisali pesmu,
 za cinjenicu da je pesma neiscrpana,
 da je neodvojiva od zbira svih stvorenja,
 da nikada nece stici do poslednjega stiha,
 i da se menja prema ljudima,
 za Frencis Hejzlem koja je molila decu
 da joj oproste sto tako sporo umire,
 za trenutke pred san,
 za san i za smrt, ta skrivena blaga,
 za tajne darove koje ne nabrajam,
 za muziku, tajanstven oblik vremena.

▪ POHVALA TAMI (1969)

JOVAN, I, 14

Nece biti manje zagonetan ovaj list od stranica Mojih svetih knjiga ili onih koje ponavljaju neuka usta, misleci da su delo coveka, ne mutna ogledala Duha. Ja koji sam Jeste, Bese i Bice, opet pristajem na jezik, koji je neprekinuto vreme i znamen. Onaj koji se igra sa detetom igra se sa necim bliskim i tajnovitim; htedoh se poigrati sa Mojom decom. Bejah med njima sa strahom i neznoscu. Dejstvom carolije rodih se neobicno, iz jedne utrobe. Zivljah zacaran, zatocen u jednom telu i skromnosti jedne duse. Upoznadoh pamcenje, novac sto nikada isti nije. Upoznadoh nadu i strepnju, dva lica neizvesne buducnosti. Upoznadoh bdenje, poinak, snove, neznanje, putenost, nesuvisle lavirinte razuma, prijateljstvo ljudi, tajanstvenu odanost pasa. Bejah voljen, shvacen, slavljen i raspet na krstu. Ispih pehar do dna. Videh sopstvenim ocima ono sto niko nikada video nije: noc i njene zvezde. Upoznadoh i

glatko, i pesnikovo, i
neravno, i hrapavo,
ukus meda i jabuke
vodu u grlu zedi,
tezinu kovine na dlanu,
ljudski glas, suma koraka na travi,
miris dazda u Galilieji,
visoki cvrkut ptica.
Upoznadoh i gorcinu.

Poverih ovaj spis bilo kome;
nikada nece biti ono sto zelim reci,
nece prestati da bude njegov odraz.
Iz Moje vecnosti ti znaci proishode.

Neka neko drugi, ne onaj koji sada belezi, pesmu napise.
Sutra cu biti tigar medj tigrovima
i propovedacu Moj zakon njegovoj sumi,
jednom velikom drvetu u Aziji.
Ponekad s tugom pomislim
na miris drvodeljine radionice.

Kembridz

Nova Engleska i jutro.
Skrecem za Krejgi.
Mislim (vec sam mislio)
da je ime Krejgi skotsko
i da je rec krejg keltskog porekla.
Mislim (vec sam mislio)
da ova zima sadrzi drevne zime
onih koji su napisali
da je put unapred obelezen
i da smo na domaku Ljubavi ili Vatre.
Sneg i jutro i crveni zidovi
mogu biti oblici sreće,
ali ja dolazim iz drugih gradova
gde su boje blede
i gde zena, kad se vece spusta,
zaliva cvece u dvoristu.

Podizem oci i gubim ih u sveprisutnom plavetnilu.

Tamo dalje je Longfelouovo drvece
i usnula neprestana reka.

Nikoga na ulici a nije nedelja.

Nije ponedeljak,
dan koji nam daje iluziju da pocinjemo.

Nije utorak,
dan kojim upravlja crvena planeta.

Nije sreda,
dan onoga boga laviginta

koga na Severu zvahu Odinom.

Nije cetvrtak,
dan koji se miri sa nedeljom.

Nije petak,

dan kojim upravlja bozanstvo koje u sumama
splice tela ljubavnika.

Nije subota.

Nije u vremenu koje tece
vec u spektralnim kraljevinama pamcenja.

Kao u snovima,
iza visokih kapija nicega nema,
cak ni praznine.

Kao u snovima,
iza lica koje nas gleda nicega nema.

Lice bez nalicia,
novcic sa samo jednim licem - stvari.

Te nevolje su blaga
koja nam uzurbano vreme ostavlja.

Mi smo svoje sopstveno pamcenje,
mi smo onaj himericni muzej nepostojanih oblika,
ona gomila razbijenih ogledala.

20. Maj 1928.

Sada je neranjiv poput bogova.
Nista na zemlji ne moze ga raniti,
ni ravnodusnost zene, ni susica,
ni tegobe stiha, ni ona bela stvar,
Mesec, koji nece vise morati da
recima iskazuje.

Koraca lagano ispod lipa; posmatra
ograde i kapije, ne da bi ih se secao.
Vec zna koliko noci i koliko jutara mu
nedostaje.

Voljom je sebi nametnuo nuznu disciplinu.
Uradice odredene stvari, proci ce
predvidenim ulicama,
dodirnuće jedno drvo ili gvozdenu ogradu,
da i buducnost bude nepovratna kao
proslost.

Postupa tako da cinjenica sto zeli i
sto se boji ne bude nista drugo do
poslednji kamen medas jednog niza.

Ide 49. ulicom; misli o tome da
nikada nece uci u ovu ili onu
kapiju. Oprostio se od mnogih prijatelja
a oni nisu posumnjali.

Misli na ono sto nikada nece
znati, da li ce sutra biti kisan dan.
Susreće jednog poznanika i sali se.

Zna da ce se ta epizoda pricati
neko vreme kao anegdota.

Sada je neranjiv kao mrtvi. U odredenom casu popece
se uz mermerne
stepenice. (To ce ostati u
secanju drugih.)

Sici ce u toalet; na kockastom podu
voda ce vrlo brzo sprati krv.
Ogledalo ga ocekuje.
Zacesljace kosu, popravice cvor na kravati
(uvek je bio pomalo dendi, kao sto
vec prilici mladom pesniku)
i pokusace da zamisli da onaj drugi, onaj iz ogledala,
nesto radi, a da on, njegov dvojnik, ponavlja te kretnje.
Ruka mu nece zadrhtati
kada dode poslednji cas.
Poslusno, cudesno, vec je prislonio
oruzje na slepoocnicu.
Tako se, cini mi se, sve to odigralo.

Lavirint

Unutra si, a znas - nigde, nikad vrata,
lica i nalicja ovaj dvorac nema,
niti spoljnog zida nit' centra skrivena;
gradevina ova svemir obuhvata.

Ne nadaj se da ce tacnost puta tvoga
koji se uporno u dva pravca racva,
koji se uporno u dva pravca racva,
tvom odvesti cilju. Sudbina je stroga

kao i tvoj usud: tvrda od bronze je.
Ne ocekuj napad bika sto je bice
ljudsko cije grozno i brojno oblicje

u spletu beskrajnom kamena strah seje.
Nema ga. I vise nicem se ne nadaj.
Ni sutonom crnim strasna zver ne vlada.

Cuvar knjiga

Tamo su vrtovi, hramovi i opravdanje hramova
stroga muzika i stroge reci,
sezdeset i sest heksagrama,
obredi koji su jedina mudrost
sto je nebo podari ljudima,
raskos onoga cara
ciju je vedrinu odrazio svet, njegovo ogledalo.
Tako su polja radala plodove,
a reke ostajale u svojim koritima,
ranjeni jednorog koji se vraca da najavi kraj,
tajni vecni zakoni,
muzika sveta;
te stvari ili secanje na njih su u knjigama
koje cuvam u kuli.

Tatari dodose sa Severa
na malim kosmatim zdrepicima,
unistise vojske
koje Sin neba posla da kazni njihovu bezbrznost,
podigose vatrene piramide i klase,
ubise gresnika i pravednika,
ubise okovanog roba sto cuvase vrata,
zloupotrebise i zaboravise zene
i krenuse prema Jugu,
neduzni kao grabljive zveri,
svirepi kao bodezi.
U sumnjivoj zori
otac mogu oca spase knjige.
Evo ih u kuli u kojoj obitavam,
podsecaju me na dane koji pripadahu drugima,
tude i drevne.

U mojim ocima nema dana. Police su
odvec visoke i moje godine ih ne dostizu.
Milje prasine i sna opkoljavaju kulu.
Zasto bih se zavaravao?
Istina je da nikad nisam znao da citam,
ali tesim se mislju
da su masta i prosllost vec isto
za coveka jucerasnjeg vremena
koji posmatra ono sto je bilo grad
a sada se opet u pustinju pretvara.
Sta me sprecava da sanjam da sam nekad
odgonetnuo mudrost
i brizljivom rukom nacrtao simbole?
Ime mi je Hsijang. Cuvar sam knjiga
koje su mozda poslednje,
jer nista ne znamo o Carstvu
i Sinu neba.
One su tu, na visokim policama,
bliske i daleke u isti mah,
tajnovite i vidljive kao zvezde.
Tamo su vrtovi, hramovi.

Gauci

Ko im je mogao reci da su njihovi preci dosli
morem, ko im je mogao reci sta su
more i voda?
Njih meleze prezirali su zato sto im je u
zilama tekla indijanska krv, mrzeli su ih
zato sto su bili potomci belog coveka.
Mnogi nikada nisu culi rec gauco,
ili su je culi kao pogrdru.
Naucili su putanje zvezda, ponasanje
vazduha i ptica, prorocanstva
juznih obala i meseca sa krugom.

Behu pastiri divlje stoke, postojani
u sedlu, na konju iz divljine
koga su tog jutra ukrotili,
bacahu laso, udarahu zig, gonjahu
goveda, behu panduri, ponekad
i razbojnici; poneko, njihov staresina,
svirao bi gitaru.

Pevao bi bez zurbe, jer zora sporo svice
ne podizuci glas.

On je imao svoje ljude koji su lovil
tigrove; leva ruka im je bila
zasticena poncom, desna je
zabadala bodez u trbu propete zveri
u skoku.

Miran razgovor, mate i karte behu
oblici njihovog vremena.

Za razliku od drugih seljaka, behu prijemcivi
za ironiju.

Behu durasni, cedni i siromasi.

Gostoprимство bese njihov praznik.

Poneke subotnje veceri upropascivao ih je
kavгадџија alkohol.

Umirahu i ubijahu prostodusno.

Ne imadahu poboznosti, osim
nekog neodredenog
sujeverja, ali tezak zivot ih je
naucio da cene hrabrost.

Ljudi iz grada im izmisliše jezik
i poeziju sa rusticnim metaforama.

Zacelo ne behu pustolovi, ali poneki
karavan bi ih odveo daleko, ratovi jos dalje.

Nisu istoriji dali ni jednog jedinog vodu.

Borili su se uz Lopesa, Ramiresa,
Artigasa, Kirogu, Bustosa, Pedra Kampbela,
Rosasa, Urkisu, onog Rikarda Lopesa Hordana
koji je naredio da ubiju Urkisu, uz Penjalosu i Saraviju.

Nisu ginuli za apstraktnu stvar,
otadžbinu, vec za slucajnog gospodara,
iz gneva ili zamamne opasnosti.

Njihov pepeo je nestao u dalekim predelima kontinenta,
u republikama o cijoj istoriji nista nisu znali,
na bojnim poljima, danas slavnim.

Ilario Askasubi je bio svedok njihove
pesme i borbe.

Doziveli su svoju sudbinu kao u snu,
ne znajuci ko su ili sta su.

Mozda se to isto i nama dogada.

Pohvala tami

Starost (tim imenom je drugi zovu)
moze biti doba nase srece.
Zivotinja je uginula ili skoro uginula.
Ostaje covek i njegova dusa.
Zivim medu svetlim i nejasnim oblicjima
sto tmina jos nisu.
Buenos Ajres,
koji se nekada cepao na predgrada
do neprekidne ravnice,
ponovo je Rekoleta, Retiro,
blatnjave ulice Jedanaestog kvarta
i trosne stare kuce
sto ih jos zovemo Jugom.
U mome zivotu stvari su uvek bile prevelike;
Demokrit iz Abdere iskopao je sebi oci da bi mislio;
vreme je bilo moj Demokrit.
Ova polutama spora je i ne boli;
tece niz blagu padinu
i na vecnost lici.
Prijatelji moji lica nemaju,
zene su ono sto behu pre toliko godina,
raskrsca su mozda druga,
na stranicama knjiga nema slova.
Sve to bi trebalo da me plasi,
a radost mi cini povratak.
Od napisanih tekstova sto ih ima na zemlji
samo malo njih cu procitati,
samo one sto u secanju citam,
citam i menjam.
Sa Juga, Istoka, Zapada, Severa
susticu se putevi koji su me vodili
tajnom sredistu mome.
Ti putevi behu odjeci i koraci,
zene, ljudi, agonije, uskrsnuca,
dani i noci
polusnovi i snovi,
svaki najmanji trenutak jucerasnjice
i jucerasnjica sveta,
pouzdani mac Danca i Mesec Persijancev,
postupci mrtvih,
uzvracena ljubav, reci,
Emerson i sneg i tolike stvari.
Sada ih mogu zaboraviti. Stizem sredistu svome,
algebri svojoj i svome kljucu,
svome ogledalu.
Brzo cu saznati ko sam.

▪ **ZLATO TIGROVA (1972)**

Tamerlan
(1336-1405)

Moje carstvo je od ovoga sveta. Tamnicari,
tamnice i macevi ispunjavaju
naredenje koje se ne ponavlja. Moja poslednja rec je
od gvozda. Cak i skriveno
srce ljudi sto nikad
ne cuse za moje ime u svom kraju dalekom -
poslusno je orude moje volje.
Ja koji bejah rabadan ravnice,
istakoh barjake svoje u Persepolisu
i ugasih zed konja svojih
na vodama Ganga i Oksa.
Kada se rodih, s neba pade
sablja sa talismanskim znacima.
Ja jesam i uvek bicu ta sablja.
Uneo sam pometnju medu Grke i Egipcane,
opustosio sam neumorne
prostore Rusije sa svojim strasnim Tatarima.
Podigao sam piramide od lobanja,
upregao u svoju kociju cetiri kralja
koja se ne htedose prikloniti mome zezlu,
bacih u oganj u Alepu
Koran, Knjigu nad Knjigama
sto prethodi danima i nocima.
Ja, ridi Tamerlan, stezah u narucju
belopetu Zenokratu Egipcanku
netaknutu kao sneg na planinskim vrhovima.
Secam se teskih karavana
i oblaka prasine u pustinji,
ali i zadimljenog grada
i plinskih plamicaka u mehanama.
Znam sve i mogu sve. Jedna zloslutna
i jos nenapisana knjiga mi je otkrila
da cu umreti kao sto umiru drugi
i da cu, bled na samrtnoj postelji,
naređiti da moji strelcii odapnu
gvozdene strele put neprijateljskog neba
i crnim zastavama nebeski svod okite,
da ne bude coveka koji ne bi znao
da su bogovi umrli. Ja sam bogovi.
Neka se drugi obracaju mudroj
astrologiji, busoli i astrolabu
da saznaju ko su. Ja sam zvezde.
U neizvesnim zorama pitam se
zasto nikada ne izlazim iz ove odaje,
zasto ne blagoizvolim primiti podvorenje
bucnoga Istoka. Ponekad sanjam
robove, uljeze, koji drskom rukom
prljaju Tamerlana

i opominju ga da treba da spava i da ne zaboravi
da svake veceri uzme volsebne
kolacice koji donose spokoj i tisinu.
Trazim sablju krivosiju, ali je ne nalazim.
Trazim svoj lik u ogledalu; to nisam ja.
Zato ga razbih i neko me kazni.
Zasto ne prisustvujem pogubljenjima,
zasto ne gledam sekiru i glavu?
Te stvari me uz nemiruju, ali nista se
ne moze dogoditi ako se Tamerlan suprotstavi
i On ih mozda i ne znajuci zeli.
A Tamerlan sam ja. Vladam Zapadom
i zlatnim Istokom, a ipak...

Ganke

1.

Gore na vrhu
cela basta je Mesec,
Mesec od zlata.
Jos drazi mi je dodir
tvojih usta u tami.

2.

Glas male ptice koju
sakriva tama
zamuknuo je.
Ides kroz svoju bastu.
Nesto ti nedostaje.

3.

Taj tudi pehar,
sablja sto bese sablja
u tudoj ruci,
Mesec je na ulici.
Reci mi, je li dosta?

4.

Na mesecini
tigar zlata i tame
posmatra kandze.
Ne zna se da su u zoru
rastrzale coveka.

5.

Jad biti kisa
koja na mramor pada,
jad biti zemlja.
I jad ne biti dani coveka,
san, svanuce.

6.

Ne poginuti,
ko drugi iz mog roda,
na bojnom polju.
Noc zaludnu provesti
u brojanju sloganova.

Stvari

Knjiga koja je pala i koju druge
zaklanjaju knjige u dubini police
i koju dani i noci pokrivaju
tromim cutljivim prahom. Kotva
sidonska koju engleska mora
pritiskaju u svome ponoru slepom i mekom.
Ogledalo koje nikoga ne ponavlja
u kuci iz koje smo otisli.
Opiljci od nokata koje ostavljamo
duz vremena i prostora.
Nedokucivi prah sto Sekspir bese.
Promenljivost oblika.
Trenutna simetricna ruza
koju slucaj podari jednom
tajnovitim kristalima kaleidoskopa.
Vesla na Argu, prvom brodu.
Tragovi na pesku koje sanjivi
i kobni val brise na zalu.
Tarnerove boje kada se gase
svetlosti u strogoj galeriji
i ne odjekuje korak u dubokoj noci.
Nalicje prevelike karte sveta.
Tanana paukova mreza na piramidi.
Slepi kamen i radoznala ruka.
San koji sam sanjao pred zoru
i koji sam zaboravio kad je poceo da se rada dan,
pocetak i kraj epopeje
Finsbura, nekoliko izbrusenih gvozdenih
stihova, koje vekovi nisu dodirnuli.
Obrnuto slovo na upijacoj hartiji.
Kornjaca u dnu catrnje.
Ono sto biti ne moze. Drugi rog
jednoroga. Bice koje je Trojno i Jedno.
Trougaoni disk. Neuhvatljivi
trenutak u kome Elejceva strela,
nepomicna u vazduhu, dostize cilj.
Cvet medu stranicama Bekerove knjige.

Ti

Samo se jedan covek rodio,
samo jedan covek je umro na zemlji.
Tvrditi suprotno cista je statistika,
sabiranje je nemoguce.
Ne manje nemoguce nego sabrati miris
kise sa snom koji ste sanjali onomad,
Taj covek je Odisej, Avelj, Kain,
prvi covek koji je rasporedio sazvezda,
covek koji je podigao prvu piramidu,

covek koji je napisao heksagrame Knjige mena,
kovac koji je urezao ruze na
Hengistovom macu, strelac Ejnar Tambarskelver,
Luis de Leon, knjizar koji je rodio
Semjuela Dzonsona, Volterov vrtlar, Darwin
na pramcu Bigla, Jevrejin u odaji za mrtvace,
vremenom ti i ja.

Jedan jedini covek je umro u Ilionu,
kod Metaura, Hestingsa, Austerlica,
Trafalgara, Getisberga.

Jedan jedini covek je
umro u bolnicama, brodovima,
u teskoj samoci, u loznici navike i ljubavi.
Jedan jedini covek je gledao siroku zoru.

Jedan jedini covek je na nepcima
osetio svezinu vode, ukus plodova i mesa.
Govorim o jedasom, jednom, onom sto je uvek sam.

Pesma o kolicini

Misljam na skrto nebo puritansko
samotnih i izgubljenih svetlila,
Emerson je svakako gledao tolika nebeska svetlila
iz svoga Konkorda, strogog, pod snegom.

Ovde su zvezde bezmerne.
Covek je bezmeran. Bezbrojni
nakoti ptica i buba
zvezdanih jaguara i zmija,
grana sto se splicu i prepliću.

Zrna kafe i peska, lisca,
pritiskaju jutra i uludo grade
svoj slozeni beskorisni laverint.

Mozda je svaki mrav koga zgazimo
jedini pred Bogom, koji ga namenjuje
izvrsenju tacnih Zakona
sto vladaju Njegovim cudnim svetom.

Da nije tako, citava vasiona
bila bi zabluda i tegobni haos.
Ogledala od abonosa i vode,
mastovita ogledala snova,
lisajevi, ribe, korali,
nizovi kornjaca u vremenu,
svici jedne jedine veceri,
dinastije araukarija,
jasno octana slova jedne knjige
sto ih noc ne brise, bez sumnje su
ne manje licna i zagonetna
od mene, koji ih ne razaznajem.
Ne usudujem se da sudim o gubi ili Kaliguli.

Sao Paolo, 1970.

Ustolicenje

Onaj sam koji bejah u zoru, pripadam plemenu.
Lezeci u kutu pecine
borih se da uronim u tamne
vode sna. Aveti zivotinja
sa zarivenim krhotinama strela
cinjahu tamu stravicnom. Nesto,
mozda odrzano obecanje,
smrt suparnika u planini,
mozda ljubav, mozda caroban kamen
behu mi dati, a ja ih izgubih.
Vekovima nagrizeno, pamcenje se
seca samo te noci i toga jutra.
Drhtah u iscekivanju i premirah od straha.
Odjednom zacuh beskrajni i potmuli topot
copora koji zorom prolazi.
Hrastov luk, ubojite strele
odlozih i odjurih do pukotine
sto se pri dnu pecine otvara.
Onda ih ugledah. Crvenkasto ugljevlje,
svirepi rogovi, brdovita leda
i griva tamna kao oci
sto motre opake. Bese ih na tisuce.
To su bizoni, izustih. Rec
nikad mi ne bese presla preko usana,
ali naslutih da im to bese ime.
Kao da nikad ranije ne gledah,
kao da bejah slep i mrtav
pre no sto u zoru naidose bizoni.
Rodise se iz zore. Behu zora.
Ne htedoh da drugi oskrnave
tu tromu reku bozanske
surovosti, neznanja, oholosti,
ravnodusnu poput zvezda.
Zgazise psa na svom putu;
isto bi ucinili i sa covekom.
Potom ih u pecini naslikah
okerom i cinoberom. Behu bogovi
zrtvovanja i slavlja. Nikad usta mi ne izrekose ime Altamire.
Mnoga mi behu oblicja i umiranja.

East Lansing

U dane i noci su utkani secanje i strepnja,
strepnjka koja je oblik nade,
secanje, ime koje dajemo pukotinama
upornog zaborava.
Moje vreme je uvek bilo dvoliki Janus
koji gleda i zalazak i zoru,
danас zelim da te slavim,
o bliska buducnosti.

Predele Pisanja i sekire,
drvece koje cu gledati, a necu videti,
vetar sa neznamim pticama,
priyatne sveze noci koje ce uroniti
u san i mozda u otadzbinu,
elektricne prekidace i obrtna vrata
sto ce s vremenom postati
navike,
budenja kad cu reci Danas je danas,
knjige koje ce upoznati moja ruka,
priatelji i priateljice koji ce biti glasovi,
zuti pesak zalaska,
jedina boja koja mi preostaje,
pevam o svemu tome i o nepodnosljivom secanju
na neka mesta Buenos Ajresa,
ona gde nisam bio srecan i ona
na kojima necu moci da budem srecan.
Pevam u predvecerje o tvom sutonu,
Ist Lensing. Znam da su reci koje diktiram mozda tacne,
ali ce biti lukavo lazne,
zato sto je stvarnost neuhvatljiva
i zato sto je jezik red strogih znakova.
Micigen, Indijana, Viskonsin, Ajova, Teksas, Kolorado, Arizona,
doci ce dan kad
cu pokusati da ih opevam.

9. mart 1970.

▪ DUBOKA RUZA (1975)

Zlato tigrova

Do casa zutog zalaska koliko cu puta videti mocnoga bengalskog
tigra kako koraca tamo-amo sudenim putem iza gvozdenih resetaka
ne sluteci da su mu one tamnica. Kasnije dolaze drugi tigrovi,
plameni tigar Blejkov; kasnije dolaze druga zlata, ljubavni
metal sto bese Zevs, prsten sto svake devete noci rada devet
prstenova, a ovi devet drugih i tako u beskraj. Sa godinama me
napustise ostale lepe boje i sada mi ostaje samo mutna svetlost,
neprozirna tama i prvobitno zlato. O zalasci, o tigrovi, o
blistanja mita i epike. O jos dragocenije zlato, tvoja kosa za
kojom zude ove ruke.

Ist Lensing, 1972.

Rauning odluce da postane pesnik

U ovim crvenim lavingintima Londona otkrivam da sam izabrao najzanimljiviji ljudski poziv, iako su svi oni, na svoj nacin, zanimljivi. Kao i alhemicari koji su trazili kamen mudrosti u neuhvatljivoj zivi, ucinicu da obicne reci - karte koje je varalica obelezio, pucki novcici - ponovo dobiju car koja je bila njihova kad Tor bejase bozanstvo i buka, grmljavina i preklinjanje. Danasnijim jezikom i ja cu reci vecne stvari; potrudicu se da ne budem nedostojan velikog Bajronovog odjeka.

Ovaj prah sto jesam bice neranjiv. Ako neka zena podeli moju ljubav, moj stih ce dodirnuti desetu sferu koncentricnih nebesa;
ako neka zena prezre moju ljubav,
pretvoricu svoju tugu u muziku,
uzvisenu reku koja ce s hukom teci u vremenu.

Zivecu da sebe zaboravim. Bicu lice koje vidim u magnovenju i zaboravim,
bicu Juda koji pristaje da po bozanskom nalogu bude izdajnik,
bicu Kaliban u mocvari,
bicu najamnik koji umire bez straha i bez vere,
bicu Polikrat koji s uzasom gleda prsten
koji mu je soubina vratila,
bicu prijatelj koji me mrzi.
Rim ce mi dati mac, a Persijanac slavu.

Maske, umiranja, uskrsnuca,
rasplitace i plesce moju sudbinu
i jednom cu postati Robert Brauning.

Inventar

Da bismo se popeli, lestvice treba pribliziti. Nedostaje mi jedna precaga.

Sta mozemo traziti na tavanu
osim onog sto je nagomilao nered? Miris vlage. Vece ulazi kroz komad lima.

Grede na tavanici su blizu i vec smo gore.

Niko se ne usuduje da se popne.

Tu je rasklimatani poljski krevet na nogarama.

Nekakav nepotreban alat.

Pokojnikova kolica na tockovima.

Postolje lampe. Paragvajska mreza za lezanje sa resama, pocepana. Nekakav pribor i papiri. Ilustracija koja predstavlja stab

Aparisija Saravije. Stara pegla na cumur.

Casovnik sa slomljenim klatnom, koji pokazuje zaustavljen vreme. Ram sa oljostenom pozlatom, bez slike.

Sahovska tabla od kartona i nekoliko rasparenih figura. Mangal sa dve noge. Kozne bisage. Ubudali primerak Foksove Knjge mucenika,

stampan kitnjastom goticom. Fotografija koja moze biti bilo cija. Upropascena koza koja je nekad bila tigrova. Kljuc koji je izgubio svoja vrata. Sta mozemo traziti na tavanu osim onog sto

je nagomilao nered? Zaboravu, predmetima zaborava,
podigao sam ovaj spomenik.
Nesumnjivo manje trajan od tuci,
on im pripada.

Samoubica

Nece ostati u noci nijedna zvezda. nece ostati noc.
Umrecu i sa mnom zbir
Nepodnosljive vasione.
Izbrisacu piramide, medalje.
Kontinente i lica.
Izbrisacu nagomilanu prosllost.
U prah cu pretvoriti istoriju,
u prah praha.
Posmatram poslednji zalazak sunca.
Cujem poslednju pticu.
Nikome nista zavestavam.

The unending rose

Susani Bombal

Petsto godina posle Hidzre Persija ugleda sa svojih minareta
navalu pustinjskih kopalja, a Atar iz Nisapura ugleda ruzu i
tihoj joj rece kao da razmislja, ne kao da se moli: - Tvoja
neodredena lopta mi je u ruci. Vreme nas oboje povija
i zaboravlja u ovo predvecerje izgubljenog vrta.
Tvoja sicusna sustina u vazduhu je vlasna.
Neprestana plima tvog miomirisa
penje se do mogu starog lica
koje se nagnje, ali znam da si dalje
nego ono dete koje te je ugledalo u snovidenju,
o tu, u ovom vrtu, jednoga jutra.
Belina sunca moze biti tvoja,
o zlato meseca, o rumena cvrstino pobednog maca.
Slep sam i nista ne znam, ali slutim da su putevi mnogi.
Svaka stvar je beskrajne stvari.
Ti si muzika, zvezdano nebo,
palate, ulice, andeli, ruzo duboka,
bezmerna, bliska, koju ce
Bog pokazati mojim ocima mrtvim.

▪ GVOZDENI NOVCIC (1976)

Elegija o nemogućoj pesmi

Sta ne bih dao za secanje na prasnjav puteljak sa niskim ogradama i visokog konjanika sto zoru ispunjava jednoga dana medu danima ravnice, jednoga dana bez datuma. Sta ne bih dao za secanje na majku koja posmatra jutro na estansiji Svetu Irene a ne zna da ce se zvati Borhes. Sta ne bih dao za secanje da sam se borio kod Sepede i video Estanislaa del Kampa kako pozdravlja prvi kursum s radoscu hrabra coveka. Sta ne bih dao za secanje na kapiju skrivenog letnjikovca koju je moj otac svake veceri zatvarao pre no sto bi se izgubio u snu i koju je zatvorio poslednji put cetrnaestog februara 38. Sta ne bih dao za secanje na Hengistove cunove koji kreću sa pescanih obala Danske da osvoje ostrvo koje jos Engleska ne bese. Sta ne bih dao za secanje (imao sam ga i izgubio) na jedno zlatasto Tarnerovo platno siroko kao muzika. Sta ne bih dao za secanje da sam cuo Sokrata kad je pred vece kukute s vedrinom ispitivao probdem besmrtnosti, naizmenicno navodeci mitove i razloge dok se plava smrt penjala iz vec studenih nogu. Sta ne bih dao za secanje da si rekla da me volis i da nisam spavao do zore, bestidan i srecan.

Ein Traum

Sve troje su znali.
Ona je bila Kafkina prijateljica.
Kafka ju
je sanjao.
Sve troje su znali.
Zena je rekla prijatelju: Zelim
da me ove noci zelis.
Sve troje su znali.
Covek joj je odgovorio:
Ako zgresimo, Kafka ce prestati da nas sanja.
Jedan je saznao.
Vise nikoga nije bilo na zemlji.
Kafka pomisli: Sada
kad su njih dvoje otisli, ostao sam sam.
Prestacu da sanjam
sebe.

Klepsidra

Ne od vode, od meda bice poslednja kap klepsidre. Videcemo je
kako blista i uranja u tminu, ali u njoj ce biti blazenstva koja
crvenom Adamu dade Neko ili Nesto. Uzajamna ljubav i tvoj slatki
miris, cin razumevanja vasione, pa makar i pogresnog, onaj
trenutak u kome Vergilije sastavlja svoj heksametar, voda zedi i
hleb gladi, meki sneg u vazduhu, dodir knjige koju trazimo u
nemarnosti polica, radost sablje u boju, more koje slobodno
brazdase Engleska, olaksanje sto kroz tisinu cujemo ocekivani
akord, secanje dragoceno i zaboravljeni, umor, trenutak u kome
nas rastace san.

Gvozdeni novcic

Evo gvozdenog novcica.
Pitajmo oba suprotna lika
i ona ce biti odgovor na uporno pitanje
koje niko sebi nije postavio:
Zasto je coveku potrebno
da ga neka zena voli? Da vidimo.
U visim sferama se preplisu
cetvorostruki svod koji drzi potop
i nepromenljive zvezde planetarijuma.
Adam, mladi otac, i mladi Raj.
Vece i jutro. Bog u svakom bicu.
U tome cistom laverintu je tvoj odraz.
Opel bacimo gvozdeni novcic
koji je i carobno ogledalo.
Njegovo nalicje je niko nista i tama i slepilo.
To si ti. Oba gvozdena lika daju samo jedan odrek.
Tvoje ruke i tvoj jezik svedoci su neverni.
Bog je neuhvatljivi centar prstena.
On ne hvali niti kudi.
Najbolje delo: zaborav.
Zasto te nisu hteli voleti?
U senci drugog trazimo svoju senku;
u ogledalu drugog svoje sopstveno ogledalo.

• ISTORIJA NOCI (1977)

Gunar Torjilson (1816-1879)

Secanje vremena puno je maceva i brodovlja i praha carstava i
sapata heksametara i plemenitih bojnih konja i vreve i Sekspira.
Ja volim da se secam onog poljupca kojim si me poljubila na
Islandu

Stvari koje su mogle biti

Mislim na ono sto je moglo biti a nije. Na raspravu o sakonskoj
mitologiji koju Beda nije napisao. Na nezamislivo delo koje je
Dante mozda naslucivao posto je vec ispravio i poslednji stih
Komedije. Na istoriju bez predvecerja na Krstu i bez predvecerja
sa kukutom. Na istoriju bez Jeleninog lica.
Na coveka bez ociju koje su nam omogucile Mesec.
Na pobedu Juga za tri dana Getisberga.
Na ljubav koju nismo podelili. Na prostrano carstvo koje Vikanzi
nisu zeeli da osnuju.
Na blagoslovenu pticu iz Irske koja je u isto vreme na
dva mesta.
Na sina koga nisam imao.

Adam je tvoj pepeo

Mac ce umreti kao grozd. Kristal nije krtiji od stene. Stvari su njihova buducnost od praplane. Gvozde je rda. Glas - odjek. Adam, mladi otac, tvoj je pepeo. Poslednji vrt bice prvi. Slavuj i Pindar su glasovi. Zora je odblesak zalaska. Mikenjanin - zlatna maska. Visoki zid - prezrena rusevina. Urkisa - ono sto ostavljuju bodezi. Lice koje se gleda u ogledalu nije ono od juce. Noc ga je upropastila. Osetljivo vreme nas oblikuje. Kakva sreca biti neranjiva voda koja tece u Heraklitovoj paraboli ili plamsava vatru, ali sada, u ovom dugom danu sto ne prolazi, osecam da sam postojan i samom sebi prepusten.

Istorija noci

Tokom pokolenja
Ijudi izgradise noc.
U pocetku bese slepilo
i san i trnje sto se zabadase
u bosu nogu i strah od vukova.
Nikada necemo saznati
ko je skovao rec za vreme
koje deli sumrak i osvit;
Nikada necemo saznati
u kome je veku ona postala
znamen zvezdanog prostora.
Druga ce stvoriti mit.
Nacinise od nje majku mirnih
Parki sto sudbinu pletu i zrtvovahu
joj crne ovce i petla sto predvidase njen kraj.
Dvanaest kuca joj dadose Haldejci;
beskrajne svetove, Galeriju sa stubovima.
Heksametri latinski je uoblicise i
Paskalova strepnja.
Luis de Leon vide u njoj otadzbinu
svoje ucveljene duse.
Sada osecamo da je neiscrpna
kao staro vino
i niko je ne moze gledati bez vrtoglavice,
a vreme ju je opteretilo vecnoscu.
I kad pomislimo da ne bi postojala
bez tog neznog oruda, ociju.

Sreca

Onaj sto grli zenu je Adam.
Zena je Eva. Sve se desava prvi put. Video sam nesto belo na
nebu.
Kazu mi da je to Mesec,
ali sta mogu uciniti sa jednom reci i

jednom mitologijom.
Pribojavam se drveca.
Tako je lepo.
Mirne zivotinje se pribлизavaju
da im kaze njihova imena.
Knjige u biblioteci nemaju slova.
Kada ih otvorim, naviru. Kad prelistavam atlas,
ocrtavam oblik Sumatre.
Onaj koji pali sibicu u mraku
pronalaže vatru.
Iz ogledala nas gleda onaj drugi.
Onaj sto posmatra more vidi Englesku.
Onaj sto izgovara Liljenkronov stih usao je u bitku.
Sanjao sam Kartaginu i legije koje su je opustosile.
Sanjao sam mac i vagu.
Blagoslovena neka je ljubav
u kojoj nema onoga koji poseduje ni one koja je posedovana,
vec se oboje jedno drugom predaju.
Blagosloven neka je ruzan san
koji nam otkriva da mozemo stvoriti pakao.
Onaj sto side na reku sisao je na Gang.
Onaj sto gleda pescani sat vidi raspadanje carstva.
Onaj sto se igra bodezom sluti Cezarevu smrt. Onaj sto spava je
svi ljudi. U pustinji sam video mladu Sfingu
koju tek sto su isklesali. Nema niceg starog pod suncem.
Sve se dogada prvi put,
ali na vecni nacin.
Onaj sto cita moje reci izmisla ih.

Tvoritelj

Reka smo koju si spomenuo, Heraklite. Vreme smo. Njegov nedodirljivi tok odnosi lavove i planine, oplakanu ljubav, pepeo radosti, izdajnicku beskrajnu nadu, velika imena carstava koja su prah,
heksametre grcke i rimske,
tuzno more u vlasti svanuca,
san to predosecanje smrti. Oruzje i ratnike, spomenike,
Oba Janusova lika koji se ne poznaju, laverinte od slonovace sto ih smisljaju
figure na sahovskoj tabli, crvenu Makbetovu ruku koja moze okrvaviti mora, tajni rad casovnika u tami, nesprestano ogledalo koje se gleda u drugom ogledalu, a nikoga da ih vidi, I gravire na celicnim plocama, goticu, sumpornu sipku u ormanu, nesnosnu zvonjavu nesanice, zore i zalaske i sutone. Odjeke, huk mora, pesak, lisaj, snove. Nisam nista drugo do te slike koje spaja slucaj a imenuje gadenje. Od njih, iako slep i slomljen, I reba da nacnim stih koji ce trajati i da se (to mi je duznost) tako spasem.

San

Noc nam namece svoju volsebnu rabotu. Razatkatи svet, beskrajna
racvanja posledica i uzroka sto se gube u toj vrtoglavici bez
dna, vremenu. Noc zeli da nocas zaboravis svoje ime, pretke i
poreklo, svaku rec ljudsku i svaku suzu, ono cemu te je mogla
nauciti java, varljivu tacku geometara, liniju, ravan, kocku,
piramidu, valjak, loptu, more, talase, svoj obraz na uzglavlju,
svezinu nove posteljine... carstva, Cezare, Sekspira i ono sto
je najteze, ono sto volis. Zacudo, jedna tableta moze izbrisati
kosmos i uspostaviti haos.

Saucesnik

Razapinju me, a ja moram biti krst i cavli.
Pruzaju mi pehar, a ja moram biti kukuta.
Obmanjuju me, a ja moram biti laz.
Peku me, a ja moram biti pakao.
Moram da velicam svaki trenutak vremena
i da mu budem zahvalan.
Moja hrana su sve stvari.
Tacan zbir vasione, ponizenje, radost.
Moram opravdati onoga koji mi zadaje ranu.
Moja sreca ili nesreca su beznacajni.
Ja sam pesnik.

1999.godine, lik Horhea Luisa Borhesa našao se na kovanoj novčanici u Argentini.
(Dva argentinska pezosa)

▪ ZAVERENICI (1985)

Doomsday

Dogodice se kad odjekne truba, kako pise sveti Jovan Bogoslov.

Dogodio se 1757, kako svedoci Svedenborg.

Desio se u Izraelu kad je vucica prikovala na krst Isusovo meso,
ali ne samo tada.

Dogada se pri svakom otkucaju tvojih damara.

Nema trenutka koji ne bi mogao biti ambis Pakla.

Nema trenutka koji ne bi mogao biti voda Raja.

Nema trenutka koji nije napet kao puska.

U svakom trenutku mozes biti Kain ili Sidhartha, maska ili lice.

U svakom trenutku Jelena Trojanska moze ti otkriti svoju ljubav.
U svakom trenutku

petao je vec mogao zakukurikati tri puta.

U svakom trenutku klepsidra odbrojava poslednju kap.

Mlada noc

Nocne vode ociscenja vec me oslobadaju
mnogih boja i mnogih oblicja.

U vrtu ptice i zvezde vec slave zeljeni
povratak drevnih nacela sna i tame.

Vec je zapecatila tama ogledala
sto ponavljam privid stvari.

Gete je lepo rekao: Blisko se udaljava.

Te tri reci sazimaju sutan.

U vrtu ruze prestaju biti ruze
- zele da budu Ruza.

Vuk

Tajnovit i siv u konacnoj polutami, ostavlja tragove na obali
reke sto mu je utolila zed zdrela i cije vode ne ponavljaju
zvezde. Nocas vuk je usamljena senka, traga za zenkom i hladno
mu je. To je poslednji vuk Engleske. Tor i Odin to znaju. U
svojoj visokoj kuli kamenoj kralj je odlucio da satre vukove.

Vec je iskovano mocno zelezo tvoje smrti. Saksonski vuce, uzalud
si se rodio. Nije dovoljno biti krvozedan. Ti si poslednji.

Proci ce hiljadu godina i jedan starac sanjade te u Americi. Ni
od kakve koristi nece ti biti taj buduci san. Sada te
opkoljavaju ljudi koji u sumi pratise tragove koje si ostavljao,

tajnovit i siv u konacnoj polutami.

Pepeo

Hotelska soba, kao sve druge. Cas bez metafore, popodnevni odmor
koji nas rastace i unistava. Svezina nasusne vode u grlu.
Neznosvetla izmaglica koja okruzuje slepe, i nocu i danju.
Adresa nekoga koji je mozda vec umro. San i snovi koji se
rasprsuju. Pod nasim nogama nejasna Rajna ili Rona. Prolazna
slabost. Stvari odvec beznacajne za pesmu.

Nostalgija za sadasnjicu

Tacno u tom trenutku covek pomisli:
 Sta ne bih dao za srecu
Da budem pored tebe na Islandu
 U velikom nepomicnom danu
 I da delim sadasnost
 Kao sto se deli muzika
 Ili ukus ploda.
 Tacno u tom trenutku
Covek je bio sam njom na Islandu.

*Horhe Luis Borhes 1976.godine.
Suočen sa progresivnim slepilom, morao je da koristi štap
i živi uz danonoćnu tuđu negu i pomoć.*

PREVODI NA ENGLESKOM

Rain

The afternoon has brightened up at last
For rain is falling, sudden and minute.
Falling or fallen. There is no dispute:
Rain is a thing that happens in the past.

Who hears it fall retrieves a time that fled
When an uncanny windfall could disclose
To him a flower by the name of rose
And the perplexing redness of its red.

Falling until it blinds each windowpane
Out in a lost suburbia this rain
Shall liven black grapes on a vine inside

A certain patio that is no more.
A longed-awaited voice through the downpour
Is from my father.
He has never died.

Ewigkeit*

Let Spanish verse turned on my tongue affirm
Once more what Spanish verse has always said
Since Latin spoke through Seneca: the dread
Law that all things are fodder for the worm.

Let it return to sing of pallid ash,
The pomp of death and the triumphant stride
Of that bombastic queen whose feet abash
The trampled banners of our petty pride.

Not that. I'll cravenly deny not one
Thing that has been a blessing to my dust.
I know that there is no oblivion,
I know that in eternity there lie
The burning, precious things that I have lost:
That forge, that risen moon, that evening sky.

*Ewigkeit - Eternity (*nemački*)